

Sygn. akt I CKN 208/98

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2000 r.

Sąd Najwyższy, Izba Cywilna

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - E. Skowrońska-Bocian (spraw.)

Sędziowie: SN - K. Kołakowski

SN - Z. Strus

Protokolant: A. Leszczyńska

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2000 r.

na rozprawie sprawy

z powództwa małoletniego A. F. reprezentowanego przez matkę E. F.

przeciwko A. [...] w G. i Skarbowi Państwa – Wojewodzie [...]

o zapłatę

na skutek kasacji powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 12 grudnia 1997 r., sygn. akt I ACa [...]

**oddala kasację i zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego
w G. na rzecz adwokata W. W. kwotę 250,-zł (słownie: dwieście
pięćdziesiąt) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej
z urzędu.**

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem z 24 czerwca 1997 r. sygn. akt I C [...] Sąd Wojewódzki w G. zasądził solidarnie od pozwanych A. [...] w G. i Skarbu Państwa – [...] Szpitala [...] w G. na rzecz powoda małoletniego A. F. kwotę 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną zarażeniem wirusem żółtaczką typu B.

Sąd ten przyjął, że istnieje związek czasowy pomiędzy pobytem powoda w szpitalu a wystąpieniem choroby. Związku przyczynowego pomiędzy zachorowaniem powoda a pobytem w szpitalu nie można ustalić w sposób pewny, jednak pobyt w szpitalu kryje w sobie zwiększone ryzyko zakażenia wirusem HBV. Dlatego też istnienie takiego związku jest prawdopodobne. Zarzut przedawnienia został przez Sąd uznany za nieuzasadniony z dwóch względów. Po pierwsze, wystąpiła sprzeczność z zasadami współżycia społecznego. Po drugie, postępowanie funkcjonariuszy pozwanych wobec powoda stanowi występki z art. 156 kk co uzasadnia zastosowanie 10-letniego terminu przedawnienia.

Na skutek apelacji pozwanych Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 12 grudnia 1997 r. sygn. akt I ACa [...] zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo. W odniesieniu do pozwanego Skarbu Państwa – [...] Szpitala [...] przyjął, że brak jest podstaw do przypisania temu podmiotowi odpowiedzialności z uwagi na treść porozumienia pomiędzy Szpitalem a A. [...]. W porozumieniu tym ustalono, że odpowiedzialność za poziom usług świadczonych w Klinikach funkcjonujących w pomieszczeniach Szpitala ponoszą kierownicy Klinik, za których odpowiada A. [...]. W odniesieniu zaś do pozwanej A. [...] Sąd wskazał, że istnieje wprawdzie bardzo prawdopodobny związek przyczynowy pomiędzy pobytem powoda w Klinikach a zarażeniem wirusem żółtaczką typu B, jednak zarzut przedawnienia roszczenia jest

skuteczny. W szczególności za błędny uznał Sąd II instancji pogląd, zgodnie z którym istnieją podstawy do przypisania funkcjonariuszom pozwanej A. [...] winy za występki z art. 156 kk popełnione w stosunku do powoda. Ustalenie faktu popełnienia przestępstwa powinno nastąpić w sposób bezsporny, a tymczasem Sąd I instancji ustalił jedynie, że istnieje prawdopodobieństwo dopuszczenia się takiego czynu przez funkcjonariuszy pozwanego szpitala. Zgodnie z regułami prawa karnego istniejące okoliczności powinny być tłumaczone na korzyść oskarżonego co oznacza, że niemożliwe było ustalenie popełnienia występków przez funkcjonariuszy pozwanej A..

Sąd Apelacyjny nie znalazł także podstaw dla uznania, że podniesienie zarzutu przedawnienia było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Opóźnienie było znaczne (dwa i pół roku), nie wystąpiły przeszkody w dochodzeniu roszczenia, a ponadto powód został skutecznie wyleczony i nie poniósł uszczerbku na zdrowiu na skutek choroby.

Kasacja pozwanego oparta została na obu podstawach z art. 393¹ kpc. Skarżący wskazuje na naruszenie art. 233 § 1 i art. 328 § 2 kpc przez dokonanie błędnego ustalenia, iż zachowanie pracowników pozwanych nie nosiło znamion przestępstwa z art. 156 § 2 kk. W rezultacie tego nastąpiło naruszenie art. 442 § 2 kc przez przyjęcie, że w sprawie miał zastosowanie trzyletni, a nie dziesięcioletni termin przedawnienia. Ponadto naruszony został art. 519 § 2 kc przez przyjęcie, że umowa między [...] Szpitalem [...] a A. [...] odnosi skutek „względem wierzyciela bez jego zgody”.

Oddalając kasację Sąd Najwyższy miał na uwadze co następuje:

Nie znajduje usprawiedliwionych podstaw zarzut, że Sąd Apelacyjny dokonał błędnego ustalenia, iż zachowanie pracowników pozwanych nie było występkiem z art. 156 § 2 kk. Wprawdzie bowiem zgodnie z powszechnie przyjętym poglądem, sąd w procesie cywilnym władny jest samodzielnie ustalić fakt popełnienia przestępstwa jako przesłanki zastosowania dłuższego terminu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody (art. 442 § 2 kc), jednak

ustalenia te muszą być dokonywane z uwzględnieniem reguł prawa karnego. Podstawowymi zaś zasadami są m.in.: wykazanie winy sprawcy przestępstwa oraz rozstrzygnięcie wątpliwości na korzyść oskarżonego.

W rozpoznawanej sprawie oznacza to, że dla przyjęcia, iż zostało popełnione przestępstwo określone w art. 156 § 2 kk niezbędne byłoby wskazanie osoby lub osób, które w wyniku swojego zawinionego zachowania się doprowadziły do zarażenia powoda wirusem żółtaczki typu B. Nie jest możliwe, jako sprzeczne z podstawowymi zasadami prawa karnego, przyjęcie, że przestępstwo popełnione zostało przez bliżej nieokreśloną grupę osób. Odwołanie się skarżącego do koncepcji winy anonimowej jest nieporozumieniem. Koncepcja ta, poddawana zresztą krytyce także na gruncie stosunków odszkodowawczych, jest całkowicie nie do przyjęcia w odniesieniu do faktu popełnienia przestępstwa.

Ponadto, jak trafnie wskazał Sąd Apelacyjny, nie został wykazany w sposób jednoznaczny fakt zarażenia powoda w czasie pobytu w szpitalu, a jedynie znaczny stopień prawdopodobieństwa. W takiej sytuacji występują wątpliwości, które powinny być tłumaczone „na korzyść oskarżonego”. Uwzględniając okoliczności związane z ustaleniem popełnienia przestępstwa w procesie cywilnym oznacza to, że niemożliwe jest uznanie, iż popełniony został czyn zagrożony sankcją karną.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie sposób także uznać za uzasadnione stanowisko, że do porozumienia pomiędzy [...] Szpitalem [...] a A. [...] należy stosować art. 519 kc, gdyż chodzi o przejęcie długu. Nie sposób mówić o przejęciu długu w sytuacji, gdy strony porozumiewają się co do podziału kompetencji i obowiązków w zakresie leczenia i opieki nad chorymi. Porozumienie takie o tyle odnosi skutek wobec osób trzecich, że wskazuje podmiot prowadzący działalność, z którą łączy się ryzyko wystąpienia szkód oraz powstania odpowiedzialności za te szkody.

Jak wynika z powyższego podstawy kasacji nie znajdują usprawiedliwienia co powoduje oddalenie kasacji na podstawie art. 393¹² kpc.

aw

jb.